

Research Paper

Identify The Dimensions And Components Of An Effective Teaching Model In Elementary School

Nader Shahamat ^{1*}, Reza Zarei ², Moslem Salehi ³, Seyed Mohammad Hadi Hoseini Hesam Abadi ⁴

1-Assistant Professor, Department of Educational Administration, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

2-Assistant Professor, Department of Educational Administration, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

3-Assistant Professor, Department of Educational Administration, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

4-PhD Student in Educational Management, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

Received:2022/1/22

Accepted:2022/4/26

PP:141-154

Use your device to scan and read the article online

DOI:

[10.30495/JEDU.2023.29649.5926](https://doi.org/10.30495/JEDU.2023.29649.5926)

Keywords:

Dimensions, components, teaching, effective, Primary school.

Abstract

Introduction: The Purpose Of This Study Is To Identify The Dimensions And Components Of An Effective Teaching Model In Primary School. research methodology: This research has been done qualitatively and by content analysis method

Findings: Effective teaching model includes 3 main components (individual, teaching and evaluation, scientific-educational) and 10 indicators (personality, communication, professional ethics, classroom management, teaching skills, evaluation and evaluation, technical and professional, educational and research, Preparation and development, scientific support).

Conclusion: The issue of effective teaching in primary school should be given special attention because teachers, as an important part of the scientific community of any country, have an important role in the production of science and knowledge, this role requires education first by selecting and attracting efficient staff, and Giving the required trainings and skills to teachers as well as real understanding of their teachers 'needs and with the necessary knowledge and awareness, provide them with the necessary resources and provide access to it and provide the ground for teachers' growth and excellence, because if teachers from If they have good teaching, then we can hope to improve the quality of educational activities and missions.

Citation Shahamat Nader, Zarei Reza, Salehi Moslem, Hoseini Hesam Abadi Seyed Mohammad Hadi.(2023). Identify The Dimensions And Components Of An Effective Teaching Model In Elementary School. Journal of New Approaches in Educational Administration; 14(2):141-154

***Corresponding author:** Nader Shahamat

Address: Assistant Professor, Department of Educational Administration, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

Email: nader_shahamat@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction:

The Purpose Of This Study Is To Identify The Dimensions And Components Of An Effective Teaching Model In Primary School.

Context:

The Commercialization Of Research Has Expanded In Recent Decades As A New Approach To Academic Research And Natural Science.

Goal:

The Purpose Of This Study Was To Identify And Component Of An Effective Teaching Model In Primary School.

Method:

This Research Has Been Done Qualitatively And By Content Analysis Method. Participants In This Study Were Teachers Working In Education In Fars Province With At Least 15 Years And Have A Master's Degree Or Higher. The Individuals Were Selected By Purposive Sampling With The Criterion Of Elementary Teaching In The Courses. Sampling Was Performed With The Participation Of 18 Experts. The Data Collection Tool Consists Of Two Parts, Reviewing And Exploring Upstream Documents, Which Include (Philosophy Of Education Of The Islamic Republic Of Iran, Philosophy Of Formal And Public Education In The Islamic Republic Of Iran, Guidelines Of The Formal And Public Education System In The Islamic Republic Of Iran, Document Of Fundamental Change In Education And Parvaresh, The National Curriculum Document Of The Islamic Republic Of Iran, The 20-Year Vision Document Of The Islamic Republic Of Iran, The Comprehensive Scientific

Map Of The Country, The Strategic Plan For Primary Education, The Law Of The Sixth Five-Year Economic, Social And Cultural Development Plan Of The Islamic Republic Of Iran) The Semi-Structured Interview Was In A Field Where The Semi-Structured Interview With The Participants Continued Until The Theoretical Saturation Stage.

Findings:

Effective Teaching Model Includes 3 Main Components (Individual, Teaching And Evaluation, Scientific-Educational) And 10 Indicators (Personality, Communication, Professional Ethics, Classroom Management, Teaching Skills, Evaluation And Evaluation, Technical And Professional, Educational And Research, Preparation And Expansion, Scientific Support).

Results:

The Issue Of Effective Teaching In Primary School Should Be Given Special Attention Also Teachers, As An Important Part Of The Scientific Community Of Any Country, Have An Important Role In The Production Of Science And Knowledge, This Role Requires Education First By Selecting And Attracting Efficient Staff, And Giving The Required Trainings And Skills To Teachers As Well As Real Understanding Of The Needs Of Their Teachers And With The Necessary Knowledge And Awareness, Provide Them With The Necessary Resources And Provide Access To It And Provide The Ground For Their Growth And Excellence, Because If Teachers From If They Have Good Teaching, Then We Can Hope To Improve The Quality Of Educational Activities And Missions.

مقاله پژوهشی

شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مدل تدریس اثربخش در مقطع ابتدایی

نادر شهامت^{۱*}، رضا زارعی^۲، مسلم صالحی^۳، سید محمدهادی حسینی حسام آبادی^۴

۱-استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

۲-استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

۳-استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

۴-دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

چکیده

مقدمه و هدف: هدف از پژوهش حاضر شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مدل تدریس اثربخش در مقطع ابتدایی است.

روش‌شناسی پژوهش: این پژوهش به‌صورت کیفی و به روش تحلیل مضمون انجام شده. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش، معلمین شاغل در آموزش و پرورش استان فارس با سابقه حداقل ۱۵ سال و دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر می‌باشد. انتخاب افراد به روش نمونه‌گیری هدفمند با ملاک سابقه تدریس در دوره تحصیلی ابتدایی انجام گرفت. نمونه‌گیری با مشارکت ۱۸ نفر از صاحب‌نظران و خبرگان صورت گرفت. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، شامل دو بخش، بررسی و کنکاش اسناد بالادستی، شامل (فلسفه تربیت جمهوری اسلامی ایران، فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران، رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران، سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش، سند برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران، نقشه جامع علمی کشور، سند برنامه راهبردی آموزش ابتدایی، قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران) در بخش کتابخانه‌ای و مصاحبه نیمه ساختاریافته در بخش میدانی می‌باشد، که مصاحبه نیمه ساختاریافته با مشارکت‌کنندگان تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت. تجزیه و تحلیل داده‌ها بر اساس تحلیل مضمون انجام گردید که با بررسی و مطالعه مکرر بین داده‌ها آغاز و پس از مشخص شدن گزاره‌های معنی‌دار مرتبط با موضوع پژوهش کدگذاری اولیه انجام گرفت، که در گام نخست تعداد ۱۷۵ شاخص پیرامون تدریس اثربخش استخراج گردید و کدگذاری اولیه انجام گردید، در گام دوم با مرتب کردن کدهای اولیه بر اساس مشابهت‌های معنایی، دسته‌بندی به پایین‌ترین سطح مضمون (مضامین پایه) انجام گرفت و در گام سوم بر اساس مشابهت‌های کاربردی مضامین پایه، هرچند مضمون در یک دسته به نام مضمون سازنده قرار گرفت، سپس با انتزاع یک مضمون حاکم بر کل مضامین به‌عنوان مضمون فراگیر تدوین نهایی جدول مضامین سه‌گانه مدل تدریس اثربخش تهیه و تدوین گردید. به منظور حصول اطمینان از روایی، سوالات مصاحبه مورد تأیید ۳ نفر از معلمین باتجربه آموزش و پرورش که ۱ نفر دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۲ نفر دارای مدرک دکتری در مقطع ابتدایی و رشته علوم تربیتی بودند قرار گرفت، و به منظور سنجش پایایی از ضریب آلفای کرون باخ استفاده گردید که ضریب کلی آن ۰.۸۴٪ بود.

یافته‌ها: مدل تدریس اثربخش شامل ۳ مؤلفه اصلی (فردی، تدریس و ارزشیابی، علمی-آموزشی) و ۱۰ شاخص (شخصیتی، ارتباطی، اخلاق حرفه‌ای، مدیریت کلاس درس، مهارت‌های تدریس، ارزیابی و ارزشیابی، فنی و حرفه‌ای، آموزشی و پژوهشی، آماده‌سازی و گسترش، حمایت علمی) می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری: موضوع تدریس اثربخش در مقطع ابتدایی باید به طور ویژه‌ای مورد توجه قرار گیرد، همچنین معلمین به‌عنوان بخش مهمی از جامعه علمی هر کشور، نقش مهمی در تولید علم و دانش دارند، این نقش ایجاب می‌کند آموزش و پرورش در ابتدا با گزینش و جذب نیروی کارآمد و دادن آموزش‌ها و مهارت‌های مورد نیاز به معلمین و همچنین درک واقعی نیازهای معلمین خود و با شناخت و آگاهی لازم، منابع مورد نیاز آنان را تأمین و راه دسترسی به آن را فراهم سازند و زمینه رشد و تعالی معلمین را فراهم نمایند، زیرا اگر معلمین از تدریس مطلوبی برخوردار باشند، آنگاه می‌توان به ارتقای کیفیت فعالیت‌ها و مأموریت‌های آموزش و پرورش امید داشت.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۲/۶

شماره صفحات: ۱۵۴-۱۴۱

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/JEDU.2023.29649.5926

واژه‌های کلیدی:

ابعاد، مؤلفه‌ها، تدریس، اثربخشی، دوره ابتدایی

استناد: شهامت نادر، زارعی رضا، صالحی مسلم، حسینی حسام آبادی سید محمدهادی (۱۴۰۲). شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مدل تدریس اثربخش در مقطع ابتدایی دوماهنامه علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. ۱۴ (۲): ۱۵۴-۱۴۱

* نویسنده مسوول: نادر شهامت

نشانی: استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران

تلفن:

پست الکترونیکی: nader_shahamat@yahoo.com

مقدمه

استمرار و پویایی هر جامعه‌ای در گرو کیفیت نظام‌های آموزشی در سطح ملی و بین‌المللی است. این امر مهم نیز وابسته به فراهم کردن زمینه‌های مناسب برای غنی‌سازی فرایند یاددهی-یادگیری معنادار، عمیق و مداوم به‌ویژه در دوره‌ی ابتدایی است (Pavri, 2012). در همه‌ی جوامع برای رشد اقتصادی و توسعه‌ی پایدار به کیفیت نظام آموزشی، به‌ویژه دوره‌ی ابتدایی توجه خاصی می‌شود (Mbelle, 2008). بهبود و توسعه کیفیت آموزش به فراگیران در دوره ابتدایی نیز منوط به آموزشی است که معلمان به دانش آموزان ارائه می‌دهند (راهنمای برنامه درسی سالهای ابتدایی، ۲۰۱۳). لذا اثربخش نمودن فرایند یاددهی معلمان به بهبود کیفیت فرایند یادگیری می‌انجامد (Mehmet, 2004, p44). امروزه کشورهای مختلف بر آن شده‌اند تا جهت آماده ساختن فراگیرانی شایسته، رویکرد خود را به سمت بهسازی و ارتقای کیفیت تدریس معطوف نمایند (Yeo, 2009, p62).

دوره ابتدایی: دور ای است که کودکان حداقل سن ۶ سال و حداکثر سن ۱۶ سال آموزش‌های پایه و عمومی را در پایه‌های اول تا ششم طی می‌نمایند (آیین‌نامه‌ی اجرایی مدارس، ۱۳۹۲، ص ۳). مقارن با شروع دوره تربیت در نظام آموزش و پرورش ایران بوده و به دلیل بنیادی بودن این دوره از حساسیت ویژه‌ای برخوردار است و بالطبع، تدریس اثربخش هم در این دوره نقش اساسی را بر عهده دارد. آموزش مدرن امروزی نیازمند معلم مدرن در همین روند است، در فرایند آموزش و یادگیری، بحث روش تدریس یک موضوع خاص است، موضوعی که معمولاً کمتر به آن توجه شده و یا اگر توجه شده به اندازه کافی حالت عملی به خود نگرفته است. امروزه در تمام سیستم‌های آموزشی دنیا به کیفیت تدریس و یادگیری توجه زیادی می‌شود، همچنین تضمین تدریس اثربخش و نشان دادن این اثربخشی نیز در مراکز آموزشی اهمیت زیادی دارد (Devlin et al, 2010, p111). گرچه اصطلاح تدریس در متون علوم تربیتی مفهومی آشنا به نظر می‌رسد، ولی بیشتر معلمان و مجریان برنامه‌های درسی به ندرت با معنی و ماهیت درست آن آشنایی دارند. برداشت‌های مختلف معلمان از مفهوم تدریس می‌تواند در نگرش آنان نسبت به یادگیرندگان و نحوه کار کردن با آن‌ها تأثیر مثبت یا منفی بر جای گذارد (Shabani, 2010). اما بهترین روش تدریس چیست؟ احتمالاً اگر کسی برای این موضوع جواب تک‌جمله‌ای دارد، هیچ درکی از ماهیت روش تدریس ندارد، در حقیقت هیچ روش تدریس ثابتی وجود ندارد که بتوان گفت: بهترین روش است بلکه بسته به شرایط، هدف آموزشی، موضوع درسی، سطح مخاطبان، سن و جنسیت مخاطبان، امکانات و شرایط موجود، تعداد دانش‌پذیران، فضای آموزشی، می‌توان از روش‌های مختلفی استفاده کرد.

متأسفانه در مؤسسات وابسته به آموزش و پرورش به‌جای استفاده از روش‌های تدریس فعال که باعث افزایش قدرت تفکر و اندیشیدن در دانش‌آموزان می‌شود، بیش‌ازحد بر انباشت ذهن و تقویت حافظه و نیز بر انتقال اطلاعات و معلومات به ذهن یادگیرندگان تأکید می‌شود (Liaghatdar et al, 2005, p29). جامعه امروز به افراد متفکر و خلاق نیاز دارد و تغییر روش‌های تدریس و استفاده از روش‌های تدریس فعال بیش‌ازپیش ضروری است. از طرفی دیگر آموزش و پرورش به‌عنوان نیروی محرک توسعه پایدار و حرکت به‌سوی جامعه معرفتی، دارای نقشی راهبردی است (Sarmadi et al, 2012).

تسلط معلم بر روش‌ها و فنون آموزشی یکی از ملاک‌های شایستگی معلمان به‌حساب می‌آید. در واقع بسیاری از صاحب‌نظران این ملاک را بر دیگر ملاک‌های شایستگی معلمان ترجیح می‌دهند. پیروان این ملاک، معلم را مانند فرد صاحب فن می‌دانند که هر چه بر فوت‌وفن کار خود مسلط باشد موفق‌تر خواهد بود (Maleki, 2007). روش تدریس عبارت است از تعامل یا رفتار متقابل معلم و شاگرد بر اساس طراحی منظم و هدف‌دار معلم برای ایجاد تغییر در رفتار شاگرد (Shabani, 2006).

امروزه تعلیم و تربیت از دشوارترین، ظریف‌ترین و پرثمرترین امور انسانی است که ثمره نهایی آن دیر به بار می‌نشیند. نقش معلمان در این امر حساس و مهم، بسیار ارزشمند و سازنده است. از طرفی اهمیت دوره ابتدایی در جهت شکوفا کردن و پرورش استعدادها و دانش‌آموزان و همچنین تأثیرگذاری نقش معلمان مدارس ابتدایی در رشد جنبه‌های عقلانی و فکری، اجتماعی و ارزش‌ها در کودکان لزوم بررسی و پژوهش در زمینه‌های مرتبط با عوامل مؤثر بر اثربخشی تدریس دوره ابتدایی بالأخص نیروهای انسانی را اجتناب‌ناپذیر و ضروری می‌نماید، همچنین آموزش در دوره‌ی ابتدایی کانون توجه سیاست‌گذاران، محققان، فعالان اجتماعی، خانواده‌ها و شمار زیادی از افراد و نهادهای ذی‌علاقه و ذینفع می‌باشد. بر همین اساس امروزه دغدغه‌های سیاست‌گذاران نظام آموزشی کشورمان عمدتاً بهبود کیفیت آموزش دوره ابتدایی می‌باشد (Hasani, 2009).

همسو با ردیف ۱ بند الف ماده ۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه باید مؤلفه‌های آموزش ابتدایی مبتنی بر کسب شایستگی‌های پایه و تبیین نقش و جایگاه هر یک از عوامل مؤثر بر فرایند یاددهی-یادگیری بازتعریف گردد و بر اساس ردیف ۷ بند الف ماده ۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه،

افزایش کیفیت فرایندها و بروندهای نظام آموزش ابتدایی مورد بازبینی قرار گیرد (قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۹).

در چشم‌انداز سند برنامه درس ملی نیز به ارتقای کیفیت آموزش از طریق معلم توجه شده است (سند برنامه درسی ملی، ۱۳۹۰). در بند ۷ اهداف دوره ابتدایی سند برنامه راهبردی معاونت آموزش ابتدایی، توسعه دانش و ارتقای سطح مهارت‌های حرفه‌ای معلمان و توانمندسازی نیروی انسانی از اهداف اساسی دوره ابتدایی محسوب می‌گردد و در پیوست ۳ و ۴ همین سند تحت عنوان چالش‌های اساسی و کیفیت‌بخشی در دوره ابتدایی، کمبود معلمان مؤثر و دارای صلاحیت‌های حرفه‌ای به عنوان یکی از چالش‌های این دوره قلمداد گردیده است (سند برنامه راهبردی معاونت آموزش ابتدایی، ۱۳۹۰).

با توجه به آنچه ذکر گردید این پژوهش به دنبال شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مدل تدریس اثر بخش در دوره ابتدایی می‌باشد بنابراین نحوه انتخاب معلمان باید حساب‌شده و دقیق باشد، برای این منظور باید بهترین شیوه را برای انتخاب آن‌ها به کاربرد، شیوه‌ای که همه ابعاد وجود متقاضی را در ارتباط با همه ضرورت‌های اشتغال در این حرفه ارزشیابی کند و سرانجام از تلفیق ویژگی‌های فردی از گروه داوطلبان رده‌بندی معتبری فراهم آورد و بر مبنای آن رده‌بندی، بهترین متقاضیان را به مدرسه روانه ساخت.

در تعریف کلی، تدریس اثر بخش باید منظم و برانگیزاننده باشد و موجب علاقه‌مندی دانش‌آموزان شود (Brown jorg et al, 2003). کشورهایی مثل ایالات متحده آمریکا، کانادا، آلمان، انگلستان، نیوزیلند و ... از جمله کشورهایی هستند که دارای برنامه درسی ملی بوده و به سمت استاندارد کردن مؤلفه‌های نظام آموزشی خود حرکت می‌کنند. مهم‌ترین مسئله در تدریس در مدارس، افزایش سواد علمی، روحیه علمی و کاوشگری، آفرینندگی و خلاقیت در دانش‌آموزان است. یکی از روش‌هایی که می‌تواند نقش کمک‌کننده‌ای در پیدایش و گسترش متوازن اهداف فوق داشته باشد، استفاده از روش‌های استاندارد آموزش است که سبب کاهش تفاوت‌های موجود در امر آموزش با کشورهای پیشرفته خواهد شد. مهم‌ترین گام برای رسیدن به یک سطح سواد علمی مناسب در هر کشوری، تدوین استانداردهایی برای آموزش است تا با اجرای این استانداردها، نوعی همسان‌سازی در مدارس مختلف و نیز ارتقای سطح علمی افراد جامعه صورت گیرد. نظام آموزش و پرورش وظیفه دارد برنامه‌های آموزشی و درسی را به نحوی ساماندهی کند که همه توانایی‌های شناختی و شخصیتی دانش‌آموزان رشد کرده و با بهره‌گیری از مزایای علوم و فناوری، توانمندی‌های لازم را برای رویارویی با تحولات جدید کسب گردد، اما شواهد موجود نشان می‌دهد که اغلب دانش‌آموزان فاقد این ویژگی هستند و به عبارت دیگر برنامه‌های آموزشی و روش‌های تدریس نتوانسته است روحیه علمی و کاوشگری، آفرینندگی و خلاقیت را در دانش‌آموزان پرورش دهد (Niknami, 2010, p1). به نظر می‌آید عواملی از جمله شخصیت معلم، تجربه معلم، هنر تدریس معلم، انگیزش معلم، سازمان‌دهی کلاس درس از جمله عواملی هستند که می‌توانند بر کیفیت و اثربخشی تدریس اثرگذار باشند. همچنین در فرایند تدریس رفتار و کردار و شخصیت علمی معلم اهمیت خاصی دارد و برای دانش‌آموزان به عنوان معیار در نظر گرفته می‌شود. میزان تسلط معلم با انتقال مطالب رابطه دارد، مدرک تحصیلی در توانایی تدریس معلمان تأثیر دارد، مهارت‌های کلامی و غیر کلامی نقش مهمی را در تدریس دارد، رشته‌ی تحصیلی، تجربه معلم و هنر معلمی و بسیاری از عوامل دیگر هر کدام می‌توانند از عوامل اثرگذار بر کیفیت تدریس اثر بخش باشند.

در قرن حاضر دانش و اطلاعات به سرعت در حال افزایش است. این وضعیت به اندازه‌ای سریع است که پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۰ دانش ما در هر ۷۲ ساعت به میزان پنج برابر افزایش یابد در این شرایط بی‌شک نقش تعلیم و تربیت باید تغییری اساسی پیدا کند تا از این طریق بتوان این حجم وسیع دانش را به گونه‌ای مؤثر تدریس نمود. در سال ۱۹۸۰ آموزش بانک جهانی ضمن تأیید این مشکل، اعلام نمود که نظام‌های آموزشی باید به تربیت نسلی بپردازند که بتواند به طور مستقل به تفکر بپردازد و مسائل و مشکلات را به شیوه‌ای خلاقانه حل نماید (Klimova, 2013, p508). در همین راستا بسیاری از کشورها به تغییر برنامه‌های درسی خود پرداخته‌اند و تدریس مهارت‌های تفکر به یک هدف مهم تبدیل شده است (Dilekli et al, 2016, p144). لذا پژوهش درباره تدریس اثر بخش از جمله مهم‌ترین مسائلی است که از یک سو بازخورد مناسب برای تجزیه و تحلیل مسائل آموزشی، تصمیم‌گیری‌های اساسی و برنامه‌ریزی‌های راهبردی در اختیار مسئولان و برنامه‌ریزان آموزشی قرار می‌دهد و از سویی، آگاهی از کیفیت عملکرد خود در جریان تدریس به اصلاح شیوه‌ها و روش‌های آموزشی و در نتیجه افزایش کیفیت تدریس می‌پردازد.

تدریس بخشی از آموزش است و همچون آموزش یک سلسله فعالیت‌های منظم، هدف‌دار و از پیش طراحی‌شده را در برمی‌گیرد و هدفش ایجاد شرایط مطلوب یادگیری از سوی معلم است (Shabani, 2018). مأموریت جدید سیستم آموزشی، تربیت فراگیران خود رهبر را در دستور کار قرار می‌دهد که قادرند در هر زمان و در هر موقعیتی به اکتساب دانش و یادگیری پرداخته و به پیشرفت جامعه خود به عنوان افرادی نقش‌آفرین کمک نمایند. ابزاری که می‌تواند در این راستا کمک شایانی به مدرسان نماید فراشناخت است. مفهوم فراشناخت در روان‌شناسی معاصر از مقوله‌های حوزه علم شناختی هست که به عنوان هر دانش یا شناختی که در مورد فرایند تفکر و تنظیم آن وجود دارد، تعریف گردیده

است (Flavell, 1981). فراشناخت به یادگیری چگونگی یادگیری اشاره دارد، از این رو نیاز به تحقیقات گسترده در رابطه با بهره‌گیری از مقوله فراشناختی در بحث تدریس و توجیه و آشنا سازی معلمان با این مهارت‌ها و از طرفی دیگر شناخت کم بعضی از معلمان نسبت به نشانگرها، اصول و شیوه‌های تدریس اثربخش و حتی در برخی موارد عدم اعتقاد جدی نسبت به ضرورت این موضوع، اهمیت انجام چنین پژوهشی را بیش از پیش ضروری می‌سازد، تجربه‌های مختلف در زمینه تدریس اثربخش نشان می‌دهد که به‌رغم اتخاذ رویکردهای مشابه در بهبود یا تضمین کیفیت تدریس، فرایند و رویه‌های اجرایی آن به دلیل مفروضه‌های زیربنایی و شرایط خاص محیطی، متفاوت می‌باشد براین اساس، تعریف شاخص‌ها مؤلفه‌های اصلی کیفیت تدریس در سطح مورد انتظار متضمن شناسایی سطح موجود و سپس بهبود و طراحی سیستم‌هایی برای تضمین کیفیت تدریس است. در این پژوهش شاخص‌های اصلی تعیین‌کننده تدریس اثربخش بر مبنای مهارت‌های حرفه‌ای تدریس، قدرت ارتباط با دانش‌آموزان، تسلط بر مواد و محتوای درسی و ارزشیابی تعریف شده است. بررسی شاخص‌های یادشده از دیدگاه معلمان نمونه، اولویت‌بندی مؤلفه‌های تدریس اثربخش را در سطح موجود به تصویر می‌کشد مقایسه این شاخص‌ها بر اساس آنچه انتظار می‌رود، در اتخاذ تدابیر اساسی برای بهبود و طراحی مدلی برای تدریس اثربخش در دوره ابتدایی خواهد بود. به نظر می‌رسد نتایج احتمالی کاربردی پژوهش حاضر می‌تواند با تحلیل روش‌های تدریس سنتی و با بررسی نقاط قوت و ضعف هر کدام از این روش‌ها و در نظر گرفتن تهدیدها و فرصت‌هایی که این روش‌های تدریس را در برگرفته و در صورت امکان با ترکیب نقاط قوت این روش‌های تدریس و با در نظر گرفتن وضعیت موجود و حرکت به سمت وضعیت مطلوب، یک الگوی بهینه تدریس اثربخش بر اساس نظریه‌های فراشناختی به جهت هر چه بهتر شدن کیفیت نظام آموزشی طراحی و ارزیابی نماید. با این امید که بتوان به آنچه مطلوب این پژوهش است نائل آمد. با استنباط به موارد بالا هدف اصلی پژوهش را می‌توان شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مدل تدریس اثربخش در مقطع ابتدایی بیان کرد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر باهدف شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مدل تدریس اثربخش در مقطع ابتدایی انجام شد. مشارکت‌کنندگان این پژوهش، معلمان آموزش و پرورش استان فارس با سابقه تدریس حداقل ۱۵ سال و دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر بوده‌اند. انتخاب افراد به روش نمونه‌گیری هدفمند با ملاک سابقه تدریس در دوره تحصیلی ابتدایی انجام گردید. نمونه‌گیری با مشارکت ۱۸ نفر از صاحب‌نظران و خبرگان صورت گرفت. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، شامل دو بخش، ۱- بررسی و کنکاش اسناد بالادستی، اسناد آموزش و پرورش در بخش کتابخانه‌ای، ۲- مصاحبه نیمه ساختاریافته در بخش میدانی بود که مصاحبه نیمه ساختاریافته با مشارکت‌کنندگان تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت. برای تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی از روش تحلیل مضمون استفاده شد. به منظور حصول اطمینان از روایی، سوالات مصاحبه مورد تأیید ۳ نفر از معلمان باتجربه آموزش و پرورش که ۱ نفر دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۲ نفر دارای مدرک دکتری در مقطع ابتدایی و رشته علوم تربیتی بودند قرار گرفت. و به منظور سنجش پایایی از ضریب آلفای کرون باخ استفاده گردید که ضریب کلی آن ۰.۸۴٪ بود.

یافته‌ها

در گام نخست، از متن مصاحبه‌های مشارکت‌کنندگان در مصاحبه نیمه ساختاریافته و با مطالعه اسناد بالادستی، اسناد و مدارک کلیدی آموزش و پرورش تعداد ۱۷۵ شاخص پیرامون تدریس اثربخش در مقطع ابتدایی استخراج گردید و کدگذاری اولیه انجام شد. بخش کوتاهی از نتایج حاصل در این گام به شرح جدول شماره ۱ می‌باشد.

جدول ۱- نمونه‌هایی از مصاحبه مشارکت‌کنندگان و مطالعات اسناد و مدارک پیرامون تدریس اثربخش در مقطع ابتدایی

منبع	خلاصه‌ای از مصاحبه‌ها و مطالعه اسناد
مصاحبه	اولیاء فرزندشان رو تشویق کنند که کلاس را جدی بگیرد
مصاحبه	اولیا و فرزندشان رو تشویق کنند که معلم و همکلاسانش تعامل داشته باشد و احترام بگذارد
مصاحبه	فضای یادگیری کودک باید از شرایط مناسبی برخوردار باشد و حواس کودک رو پرت نکند
راهکار ۱۷-۳	معلمان روش‌های جدید و متنوع آموزش و یادگیری را پیدا کنند و علم خود را به‌روز نمایند
مصاحبه	به تمام دانش‌آموزان به‌طور یکسان توجه کنید. آن‌ها به اسم کوچک در سر کلاس صدا بزنید و با آن‌ها ارتباط برقرار کنید
مصاحبه	با وجود شرایط بحرانی کنونی و تعطیلی مدارس دانش‌آموزان به‌صورت بهینه از آموزش‌های مختلف بهره‌مند باشند
راهکار ۵-۱۱	روش‌های آموزش تغییر کند و روزبه‌روز روش جدیدتر و بهینه‌تر مورد توجه قرار گیرد.
راهکار ۵-۴	کارآمدی علمی معلمان و دانش‌آموزان افزایش یابد و یادگیری به‌صورت دائمی رخ دهد.

برنامه درسی ملی	اگر اعتماد به نفس دانش‌آموزان افزایش پیدا کرده و خود به خود به سراغ یادگیری علوم جدید و کشف محتوا و منابع یادگیری جدید می‌روند.
برنامه درسی ملی اصول ۱۱-۱۰	ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان و اولیاء داشتن
فصل سوم	تطبيق دادن آموزش با نیازهای فردی، فرهنگی و اجتماعی
مصاحبه	استفاده از بازخوردهای فوری کلاسی، مشارکت در تدریس
برنامه درسی ملی ارزشیابی	آگاهی از روش‌های ارزشیابی و اندازه‌گیری
مصاحبه	استفاده مداوم از نتایج ارزیابی‌های به عمل آمده برای رفع و اصلاح ضعف‌های یادگیری فراگیران
سند تحول بنیادین راهکار ۳-۷	ارتباط بین تدریس و تحقیق
سند تحول بنیادین راهکار ۶-۲۱	مدیریت زمان و استفاده بهینه از وقت کلاس برای پیشبرد فرایند تدریس و یادگیری
مصاحبه	در کلاس‌های خودتان به تناسب تمرین و مسئله حل کنید و بعضاً از شاگردها بخواهید این کار را انجام دهند. این که شاگرد شما در کلاس خودش تمریناتی را حل کند با مطلب بیشتر درگیر می‌شود و بهتر یاد می‌گیرد
مصاحبه	برای زمان‌های بین جلسات تدریس هم می‌توانید امتحانات کوچکی را طرح کنید و به شاگردهایتان بدهید. حتی اگر تقلب کنند و بخواهند جزوه را هم نگاه کنند باز هم چون با درس درگیر می‌شوند مفید خواهد بود
مصاحبه	می‌توانید ارزیابی‌های که انجام می‌دهید را با والدین در میان بگذارید تا آن‌ها هم در جریان میزان پیشرفت فرزندشان قرار بگیرند. اگر شاگرد شما درس نمی‌خواند در این حالت هم از والدین برای اعمال فشار و انجام تمرین‌ها کمک بگیرید

در گام دوم، با مرتب کردن کدهای اولیه بر اساس مشابهت‌های معنایی، دسته‌بندی به پایین‌ترین سطح مضمون (مضامین پایه) انجام گرفت که نتایج حاصل در این گام به شرح جدول شماره ۲ می‌باشد.

جدول ۲- استخراج مضامین پایه از کدهای اولیه، پیرامون تدریس اثر بخش در مقطع ابتدایی

مضامین پایه	کدهای اولیه
شخص‌های تخصصی	انتقادپذیری- معلم موفق شاگردان را به‌عنوان انسان قبول دارد و می‌داند که انسان طبیعتاً دچار گناه و خطا می‌شود بهترین خطاکاران توبه‌کنندگانند- صبر و بردباری، یکی از خصوصیات که واقماً یک معلم خوب باید از آن برخوردار باشد - با حرارت و صمیمی بودن- احساس وفاداری و اعتماد متقابل داشتن- توجه به تفاوت‌های فردی- علاقه‌مندی و عشق نسبت به تعلیم و تربیت و فعالیت‌های تدریس و یادگیری- ارتباط عاطفی- خودشناسی و دیگر شناسی- خلاقیت- اعتماد به نفس- انعطاف‌پذیری- آراستگی ظاهری، معلمی که در روز چندین ساعت در برابر دانش‌آموزان کلاس ظاهر می‌شود باید از نظر ظاهری کاملاً آراسته، پاکیزه و منظم باشد- مسئولیت‌پذیری، وظیفه‌شناسی و تعهد در قبال رسالت و حرفه معلمی- تأمین بهداشت روانی- معلم موفق خود را کامل نمی‌داند و اشتباهاتش را توجیه نمی‌کند- معلم موفق از صبر و تحمل‌پذیری بالای برخوردار می‌باشد- برای این که یک معلم ابتدایی خوب باشد لازم است که احساسی مثل یک بچه داشته باشد- برخورداری از سلامت جسمی، روانی و فکری- ارزش دادن به علم و یادگیری- داشتن صلاحیت تدریس- مسئولیت‌پذیر بودن.
های ارتباطی	داشتن ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان و اولیاء آن‌ها- دسترسی آسان به معلم در ساعات خارج از کلاس- گوش دادن، گوش دادن یکی از ابزارهای مهم و ارزشمند برقراری روابط انسانی است- قرار دادن والدین در جریان مسائل و مشکلات آموزشی دانش‌آموز- داشتن بیان شیوا و ساده و انتقال شفاف مطالب- برقراری تعامل با معلم و سایر دانش‌آموزان
شخص‌های اخلاقی و حرفه‌ای	عدم به کار بردن الفاظ رکیک و ناامیدکننده در حین بیان مطالب- به تمام دانش‌آموزان به‌طور یکسان توجه کنید، آن‌ها به اسم کوچک در سر کلاس صدا بنید و با آن‌ها ارتباط برقرار کنید- همدلی از اساسی‌ترین ارکان ارتباطات است- رعایت شئون ارزشی و اخلاقی در فرایند برقراری ارتباط با دانش‌آموزان- هیچ‌وقت عزت نفس خود و شاگردان را فدای ارتباطات نکنید- از کلیه مجاری ارتباطی برای برقراری روابط دوستانه با کلاس استفاده کنید- درک احساسات و نیازهای دانش‌آموزان- عطف و مهریابی با دانش‌آموزان- علاقه‌مندی به دانش‌آموزان- افزایش اعتماد به نفس دانش‌آموزان- مهربان بودن با دانش‌آموزان- همراهی دانش‌آموزان در شرایط سخت- اعتمادسازی- بیان عواطف و احساسات- علاقه به کار- معلم موفق خوبی‌ها را آشکار نموده و بدی‌ها و عیب‌ها را می‌پوشاند تا خوبی‌ها و فضایل رشد یافته و همگانی شود و عیب‌ها و بدی‌ها را پنهان می‌کند تا در نطفه خفه شده و هرگز به بیرون سرایت نکند- رعایت ادب و احترام، سکوت، پوشش مناسب و...- معلم موفق به آنچه می‌داند و به دیگران توصیه می‌کند، عمل نموده و الگوی عملی از اخلاق انسانی را به دانش‌آموزان تقدیم می‌نماید- وقار و سنگینی- حجب و حیا- پایبندی و تعهد به هنجارهای اجتماعی و اخلاقی و باورهای مذهبی- حفظ شخصیت دانش‌آموز و احترام به وی- داشتن شکیبایی و خوش خلقی و وجدان کاری و حس مسئولیت.

دانش‌آموزان را به فعالیت‌های گروهی ترغیب کردن و یک روحیه رقابتی مثبت بین آن‌ها به وجود آوردن-داشتن نظم و تدبیر در کلاس- ایجاد توازن بین تشویق و تنبیه-از انتظارات شاگردان از هم و انتظاراتشان از خود آگاه بودن-وقت‌شناسی و حضور به‌موقع در کلاس و حساسیت نسبت به حضور به‌موقع دانش‌آموزان در کلاس درس-مدیریت و توانایی برقراری نظم در کلاس-مدیریت زمان و استفاده بهینه از وقت کلاس برای پیشبرد فرایند تدریس و یادگیری-توانایی حفظ جهت و آهنگ فعالیت‌های جاری کلاس درس-احتیاط در قبال بروز تعارض و تضاد-برقراری نظم و انضباط لازم در کلاس درس جهت ایجاد یک محیط بهینه یادگیری-رعایت اعتدال در تحسین و انتقاد به‌جا و مناسب از فعالیت‌های یادگیری و عملکرد درسی دانش‌آموزان-واکنش منطقی و معقول به پیشنهادات، انتقادات و دیدگاه‌های دانش‌آموزان-نوع تشویق را بر اساس نوع رفتار، سن و... انتخاب کنید و آن را بلافاصله بعد از رفتار درست ارائه دهید-در برخورد با رفتارهای نامطلوب در ابتدا به دنبال علت بگردید و سپس در تنهایی به دانش‌آموز تذکر دهید و در صورت تکرار از تنبیه‌های متناسب با عمل او استفاده کنید-تشویق دانش‌آموزان به جدی گرفتن کلاس-مدیریت زمان و کاهش اتلاف وقت-سازگارشدن با سرعت یادگیری دانش‌آموزان-رعایت مقررارت کلاس و حضوروغیاب-هماهنگی با دانش‌آموزان جهت شروع به‌موقع کلاس-در نظر گرفتن نیازهای دانش‌آموزان مختلف (باهوش، متوسط، ضعیف، فقیر از نظر مالی و نداشتن امکانات، دانش‌آموز بیش‌فعال و...)-استفاده منطقی از زمان در جریان تدریس و ارائه جذاب و پویای مطالب درسی- از معلومات یا تجربه‌های دانش‌آموزان آغاز کند نه مجهولات-کمک به دانش‌آموزان برای مقابله با مشکلات مربوط به یادگیری.

شمرده صحبت کنید-با اعتمادبه‌نفس صحبت کنید-استفاده صحیح از قواعد دستوری زبان-صحبت کردن با سرعت مناسب-به کسی که صحبت می‌کند توجه کاملی داشته باشیم و تعبیر کنیم به‌صورت شایسته باز خود ارائه دهیم-به چیزی که می‌گویید اعتقاد داشته باشید-مراقب زیربوم صدا بودن- پرهیز از بحث شفایی و سخنرانی زیاد-در تدریس اثربخش، معلم مطالب جدید را در گام‌هایی کوتاه، همراه با تمرین شاگرد پس از هر گام عرضه می‌کند-در تدریس اثربخش، معلم باید توضیحات مفصل و روشنی را عرضه کند-ایجاد فرصت پرسش و پاسخ برای دانش‌آموزان-استفاده صحیح از کلمات کلیدی و تأکید بر آن و بیان مجدد و بررسی درک مطلب دانش‌آموزان-ارائه مطالب به‌صورت جذاب و باکیفیت-استفاده از انیمیشن‌ها و عکس‌های متناسب با موضوع-معلم موفق تلاش می‌کند تا اعتمادبه‌نفس شاگردان را افزایش دهد، چون تا دانش‌آموز اعتمادبه‌نفس نداشته و به خودش ارزش قائل نگردد هرگز در رشد و تعالی شخصیتش گام‌های استواری بر نخواهد داشت-به کار بردن استراتژی انگیزه-استفاده از الفاظ انگیزشی عاطفی و... در حین بیان مطالب-دور کردن استرس از کودکان-افزایش اثربخشی کاری و علمی معلم-رفع محدودیت برای یافتن محتوای باکیفیت برای دانش‌آموز-راهنمایی کردن دانش‌آموزان-یادگیری به‌موقع پاسخ دادن

معلم موفق خود را ارزیابی و محاسبه می‌کند که آیا درس را آن طوری که لازم است ارائه کرده-ارائه بازخوردهای متوالی به دانش‌آموزان در خصوص کیفیت یادگیری آن‌ها-انطباق مفاد ارزیابی‌های کلاسی و سؤالات امتحانی با اهداف، سرفصل‌ها و محتوای دروس-معلم موفق بازخورد و تصحیح‌های منظم عرضه می‌کنند-استفاده از بازخوردهای فوری کلاسی، مشارکت در تدریس-به شاگردهایتایم تمرین بدهید و حل تمرینات و سؤالات را با جدیت از آن‌ها بخواهید، از پاسخی که به تمرینات می‌دهند می‌تواند فهمید که آیا درس را خوب یاد گرفته‌اند یا نه- مشخص کردن فعالیت‌ها و تکالیف یادگیری دانش‌آموزان و شیوه‌های ارزیابی از آن‌ها-مکتب و ارائه بازخورد مثبت به دانش‌آموزان-هر از چند گاهی در کلاس کوئیزی بگیرید، کوئیزها امتحانات کوچک یک‌سوالی هستند، با این روش بازمی‌توانید متوجه شوید که آیا برگزاری کلاس‌ها و روندی که در پیش‌گرفته‌اید مفید بوده است یا نه-سطح بالایی از تمرین فعال را برای همه‌ی شاگردان فراهم می‌کنند-معلمین موفق سؤالات زیادی را مطرح می‌کنند، درک شاگردان را واری می‌نموده و از همه‌ی شاگردان پاسخ دریافت می‌کنند-ارزشیابی در هر جلسه و پایان‌ترم-برگزاری امتحانات جامع و دقیق پایانی-برای زمان‌های بین جلسات تدریس هم می‌توانید امتحانات کوچکی را طرح کنید و به شاگردهایتایم بدهید، حتی اگر تقلب کنند و بخواهند جزوه را هم نگاه کنند بازمی‌تواند در درس درگیر می‌شوند مفید خواهد بود-معنادار بودن ارزشیابی-تشویق نمودن دانش‌آموزان و درخواست تکلیف از آن‌ها-برگزاری آزمون‌های ماهیانه-ارائه محتویات مفید و مناسب با زمان کلاس همراه با تکالیف جذاب

مهارت در استفاده از امکانات کمک‌آموزشی و فناوری-استفاده از مثال‌های مناسب (بیان نمونه‌هایی از وقایع طبیعی و مثال‌های شیرین، جالب، عینی و ملموس باعث می‌شود تا مطالب به‌صورت خشک و بی‌روح ارائه نشود) -استفاده از روش‌ها و فنون مختلف تدریس متناسب با مطالب آموزشی-دروسی را که درس می‌دهید به‌صورت مداوم مرور کنید-مهارت در جمع‌بندی و سازمان‌دهی مطالب ارائه‌شده در کلاس درس-تسلط و تخصص در ارائه محتوا-ارائه توضیحات فراوان، همراه با ذکر جزئیات-مهارت در استفاده از الگوها، روش‌ها و فنون مختلف تدریس-دانش‌پداکوژی-تلفیق فناوری‌های مختلف در امر آموزش-برای دروسی که ارائه می‌دهید خلاصه جزواتی تهیه کنید-داشتن تنوع در تدریس-به نقاط قوت و ضعف دانش‌آموزان آگاهی پیدا کنید و در جهت رسیدن به خود شکوفایی، آن‌ها را یاری کنید-تأکید بیشتر و مداوم بر تفکر منطقی-تأکید بر روی تسلط و مهارت مطلوب در آموختن-بکارگیری قانون‌های یادگیری-ایجاد فضای مثبت و سازنده و پر از هیجان یادگیری و تعامل.

فراهم کردن موقعیت‌های یادگیری مشارکتی و گروهی دانش‌آموزان در فعالیت‌های علمی و پژوهشی-ارتباط بین تدریس و تحقیق-تشویق و دانش‌پژوهی-تأکید بیشتر و مداوم روی ضرورت تحقیق و کشف مسائل یا اموری که مستلزم تحقیق‌اند-راهنمایی دانش‌آموزان برای چگونگی تحقیق مؤثر-تعیین هدف‌های آموزشی، محتوای برنامه درسی-فراهم ساختن آموزش برای دانش و مهارت‌های تحصیلی-تعیین اهداف آموزشی درس-معرفی موضوعات، محتوا، سرفصل‌ها و منابع درسی-برنامه زمان‌بندی مناسب برای فعالیت‌های آموزشی-معرفی الگوها، روش‌ها و راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با موضوعات درس موردنظر-رفع موانع نظام آموزشی-تطبيق دادن آموزش با نیازهای فردی، فرهنگی و اجتماعی-توانایی بهره‌گیری از وسایل کمک‌آموزشی-خلاصیت معلم در تهیه و تدریس محتوای آموزشی-در دسترس بودن فایل‌های آموزشی-داشتن طرح درس-توانایی هدایت بحث‌های گروهی-آگاهی از روش‌های ارزشیابی و اندازه‌گیری-تدارک آزمون‌های کمی و کیفی مناسب جهت ارزیابی سطح یادگیری-در نظر گرفتن نمره مستمر-تعریف روشن اهداف دوره و وظایف فراگیران-ارائه چارچوب کلی درس در آغاز تدریس-استفاده مداوم از نتایج ارزیابی‌های به‌عمل‌آمده برای رفع و اصلاح ضعف‌های یادگیری فراگیران-استفاده از برنامه‌ریزی خوب و

مهارت‌های تفکر منطقی-ایجاد فرصت‌های یادگیری برای شاگردان-بهره‌مندی دانش‌آموزان به‌صورت بهینه از آموزش‌های مختلف-افزایش کارایی محتوای آموزش و معلمان و دانش‌آموزان-به شرایط فیزیکی کلاس از نظر (نور، صدا، گرما، چینش صندلی‌ها، ...) توجه کنید و محیطی مناسب و جذاب و درعین‌حال آرام فراهم کنید.

آموزش دادن و آمادگی دادن معلم و دانش‌آموزان برای استفاده همه‌جانبه و درست از ابزارهای فناوری مجازی-آموزش قبل از استخدام و حین کار به معلمین-پیکر سنجی معلمان قبل از استخدام-برای ارائه درس و دروسی که تدریس می‌کنید به‌صورت مداوم در حال مطالعه باشید و روش‌های جدیدی که برای تدریس موفق وجود دارد را یاد بگیرید- نحوه تدریس شما خیلی به این بستگی دارد که چقدر بر مطلب مسلط باشید بنابراین برای ارائه تدریس عالی روزبه‌روز بر تسلط خودتان بیفزایید-جدید و به‌روز شدن در روش‌های تدریس مختلف آموزش و یادگیری-تغییر روش‌های آموزش و جدیدتر شدن و بهینه شدن آن-باقی نماندن در یک سطح-به‌روز کردن مهارت‌های تدریس بر مبنای دانش جدید-برگزاری کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های تدریس و آموزش مباحث جدید.

هدایت‌گر شاگردان بودن-برانگیختن قدرت‌های تفکر و استدلال-حمایت از یادگیرنده و توسعه یادگیری فعال-پرورش دانش‌آموزان باسواد و تلاشگر-تربیت معلمان دارای هوش فرهنگی قوی-هدایت محصلان بر چگونگی منبع یابی و استفاده مؤثر از منابع-به دانش‌آموزان کمک کنیم هدفمند بیاموزد.

شاخص‌های آماده‌سازی و حمایت علمی

در گام سوم، بر اساس مشابهت‌های کاربردی مضامین پایه، هرچند مضمون در یک دسته به نام مضمون سازنده قرار گرفت، سپس با انتزاع یک مضمون حاکم بر کل مضامین به‌عنوان مضمون فراگیر، تدوین نهایی جدول مضامین سه‌گانه انجام شد. در جدول ۳ خلاصه دسته‌بندی مضامین پایه به مضامین سازمان دهنده و مضمون فراگیر مشاهده می‌گردد.

جدول ۳- جدول نهایی تحلیل مضامین سه‌گانه، مربوط به تدریس اثر بخش در مقطع ابتدایی.

ردیف	مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضمون فراگیر
۱	شاخص‌های شخصیتی		
۲	شاخص‌های ارتباطی	مؤلفه‌های فردی	
۳	شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای		
۴	شاخص‌های مدیریت کلاس درس		
۵	شاخص‌های مهارت تدریس	مؤلفه‌های تدریس و ارزشیابی	
۶	شاخص‌های ارزیابی و ارزشیابی		
۷	شاخص‌های فنی و حرفه‌ای		
۸	شاخص‌های آموزشی و پژوهشی		
۹	شاخص‌های آماده‌سازی و گسترش	مؤلفه‌های علمی - آموزشی	
۱۰	شاخص‌های حمایت علمی		

تدریس اثر بخش

بر اساس جدول شماره ۳ تدریس اثر بخش در مقطع ابتدایی مشتمل بر یک مضمون فراگیر و ۳ مضمون سازمان دهنده و ۱۰ مضمون پایه‌ای می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

آموزش و پرورش در هر کشوری یکی از مهم‌ترین نهادهایی است که نقش انکارناپذیری در روند توسعه پایدار و ایجاد مزیت رقابتی بین کشورهای مختلف چه در سطح ملی و چه در سطح فراملی بر عهده دارد. از آنجاکه امروزه جوامع بیشتر دستخوش تغییر و تحول هستند، از مدارس به‌عنوان نهادی متفکر، آگاه و نوآور در جامعه انتظار می‌رود که با انجام وظایف و رسالت‌های خود، بتواند گام‌های مؤثری در جهت تحقق آرمان‌های جامعه بردارد و همواره کشور را به سمت پیشرفت رهنمون سازد. این پژوهش به دنبال یافتن پاسخ به این سؤال بود که چه ابعاد و مؤلفه‌هایی برای تدریس اثر بخش باید منظور گردد. تحلیل کیفی داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها و بررسی اسناد بالادستی و اسناد و مدارک آموزش و پرورش نشان داد که مدل تدریس اثر بخش در این پژوهش در سه مؤلفه کلی (مؤلفه‌های فردی، مؤلفه‌های تدریس و ارزشیابی، مؤلفه‌های علمی-آموزشی) طبقه‌بندی می‌شود.

مؤلفه‌های فردی اگرچه مقوله‌ای مهم برای معلم در هر دوره تحصیلی قلمداد می‌گردد، اما توجه به این موضوع در دوره ابتدایی از دو جنبه قابل تأمل تر است، نخست حساسیت و الگوپذیری کودکان از معلم و دیگری دوام اثر و عمق این ویژگی‌ها در سال‌های بعد. دانش‌آموزان دوره

ابتدایی معلم را به‌عنوان یک الگوی موثق قبول داشته و چه‌بسا گفتار، کردار و رفتار وی را در موقعیت‌های مختلف دیگر نیز تقلید می‌نمایند. آموزگاری که خود علاقه‌مند به تدریس و یادگیری باشد، می‌تواند شور و اشتیاق نسبت به یادگیری را در بین دانش‌آموزان خود شعله‌ور نماید (Shaybani et al, 2015). با توجه به حساسیت دانش‌آموزان در این گروه سنی، به معلمان باید در نوع رفتار، پوشش و کلام خود نهایت دقت داشته باشند چراکه در دوره شش ساله ابتدایی دانش‌آموز معلم را به‌عنوان بهترین الگوی خود قرار می‌دهد. معلمان در نظر داشته باشند که اگر دانش‌آموزان نظر مثبتی از معلمان خود داشته باشند کیفیت آموزش ارتقاء می‌یابد، چراکه دانش‌آموزان باعلاقه و اشتیاق فراوان به فراگیری دروس می‌پردازند. دانش‌آموزان ابتدایی به اقتضای شرایط سنی خود به توجه به معلم نیاز دارند و دوست دارند که به اظهار نظرهای آن‌ها توجه شود و مورد توجه معلم قرار گیرند. معلمان در برخورد با دانش‌آموزان با عدالت با آن‌ها برخورد کنند و بین آن‌ها تبعیض قائل نشوند. اعتماد آن‌ها را جلب کنند و رفتار و روابطی محبت‌آمیز با دانش‌آموزان برقرار نمایند. به دانش‌آموزان به‌عنوان ابزار نگریسته نشود بلکه همواره شأن و منزلت آن‌ها به‌عنوان یک انسان مدنظر قرار گیرد که احترام به آن‌ها باعث رشد و شکوفایی آنان می‌شوند. معلمان همواره طوری برخورد کنند که دانش‌آموزان آنان را الگو و اسوه خود قرار دهند. ویژگی‌های شخصیتی اگرچه مقوله‌ای مهم برای معلم در هر دوره تحصیلی قلمداد می‌گردد، اما توجه به این موضوع در دوره ابتدایی از دو جنبه قابل تأمل تر است، نخست حساسیت و الگوپذیری کودکان از معلم و دیگری دوام اثر و عمق این ویژگی‌ها در سال‌های بعد. دانش‌آموزان دوره ابتدایی معلم را به‌عنوان یک الگوی موثق قبول داشته و چه‌بسا گفتار، کردار و رفتار وی را در موقعیت‌های مختلف دیگر نیز تقلید می‌نمایند. (Bolkan et al, 2014, p136) نشان می‌دهند که ویژگی‌های شخصیتی می‌تواند به طور مؤثری در بهبود مدیریت کلاس، روند تدریس معلم و به طور کلی اثربخشی معلم کمک نماید. صلاحیت‌های معلمی برای هر معلمی در تمام دوره‌های تحصیلی امری انکارناپذیر است، اما به دلیل زیر بنایی بودن آموزش در سنین پایین (دوره ابتدایی) و ویژگی‌های خاص کودکان در این دوره، صلاحیت‌های معلمی اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. در این راستا (مؤسسه بین‌المللی آموزش و پرورش کودکان، ۲۰۱۶) به منظور ارتقای کیفیت یادگیری در دوره ابتدایی نشان می‌دهد که صلاحیت‌های معلمی مسئله‌ای استراتژیکی در آینده ملی است. معلمان دوره ابتدایی باید دانش، مهارت و تکنیک‌های خاص برای تدریس در این دوره را دارا باشند. دانش، عمل و تعهد حرفه‌ای نشان داده‌شده در این پژوهش در واقع اشاره به این موضوع دارد. نتایج حاصل از این پژوهش از منظر شناسایی مؤلفه ویژگی‌های شخصیتی با نتایج (Kocran smit et al, 2014) همسو می‌باشد. معلمان دوره‌ی ابتدایی در مقایسه با سایر معلمان، با دانش‌آموزانی سروکار دارند که از لحاظ رشد جسمی، اخلاقی، اجتماعی و ... در مرحله‌ی خاصی از مراحل رشدی قرار دارند، حضور این دسته از افراد در کلاس، جو خاصی را در کلاس درس به وجود آورده که برای اثربخش بودن، معلمان باید به نحو مطلوب‌تری کلاس را مدیریت نمایند (Badaw, 2016). در این دوره، سازمان‌دهی فضای کلاس، زمان، مواد آموزشی، فعالیت‌های یادگیری، چگونگی درگیر کردن دانش‌آموزان در فرایند یادگیری و ... متفاوت با سایر دوره‌های تحصیلی می‌باشد (Ekin et al, 2016). موفقیت در آموزش تنها زمانی به دست می‌آید که معلم در جایگاه مدیر کلاس بتواند فرایندهای مدیریت مؤثر را اجرا نماید. مهم‌ترین عامل در موفقیت آموزش، سطح مهارت‌های مدیریت کلاس درس معلم است. در فرایند تدریس که فرایندی پیچیده است، اطمینان از نظم کلاس و حفظ آن بیشترین اهمیت را دارد و در این مورد معلم باید در مدیریت کلاس که قلب آموزش خوانده می‌شود موفق باشد. (Djigic et al, 2011, p819) بیان می‌کنند که مدیریت کلاس درس به یک محیط امن و تحریک‌کننده یادگیری اشاره دارد. (Baret et al, 2007) اعتقاد دارند که برای بهبود کیفیت آموزش باید به بهبود کیفیت تدریس و یادگیری و مدیریت مؤثر کلاس به‌طور هم‌زمان توجه اساسی کرد. نتایج حاصل از این پژوهش از منظر شناسایی مؤلفه مدیریت کلاس درس با نتایج پژوهش‌های مطالعات (Lee, 2015)، (Kocran smit et al, 2014)، (Ko james et al, 2013) همسو می‌باشد. بر اساس تحقیق صورت گرفته صاحب‌نظران تعلیم‌وربت بر این موضوع متفق‌القول هستند که دوره‌ی ابتدایی به دلیل بنیادی بودن، زیر نظامی حساس و اصلی در نظام آموزشی محسوب می‌گردد که ارکان این نظام، من جمله ارزشیابی از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشد. بر همین اساس چند سالی است که متولیان آموزش و پرورش در پی تغییر بنیادی در نظام ارزشیابی دوره‌ی ابتدایی بوده‌اند و نتیجه این تغییرات جایگزینی طرح ارزشیابی کیفی- توصیفی به‌جای ارزشیابی کمی است. لازم به ذکر است این تغییرات در راستای سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش کشور جمهوری اسلامی ایران می‌باشد (مجموعه مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۸۲). (Guskey, 2004, p31) معتقد است که سنجش‌های کلاس درس موجب بهبود فرایند یاددهی می‌گردد، لیکن برای امکان استفاده‌ی بیشتر از سنجش‌های کلاسی باید معلمان نگرش‌هایشان را نسبت به ارزشیابی‌ها و چگونگی تفسیر نتایج تغییر دهند. به‌ویژه آن‌ها باید ارزشیابی‌ها را به‌عنوان بخش مکمل در فرایند آموزش و امری حیاتی برای کمک به دانش‌آموز تلقی کنند. معلمان باید ارزشیابی‌ها را با توجه به راه‌های متنوع آموزشی دنبال کنند تا مفاهیم و مهارت‌ها را به شیوه‌های جدید ارائه دهند و دانش‌آموزان را به شیوه‌های مختلف، درگیر تجارب یادگیری بنمایند. ارزشیابی‌ها باید مستمر بوده و همواره درصد کمک به یادگیری دانش‌آموزان باشد. چنانچه معلمان بخواهند ارزشیابی‌ها را در راستای آموزش صحیح به‌کارگیرند باید به دانش‌آموزان فرصت‌های جدیدی داده شود تا سطح شایستگی و فهم خود را افزایش دهند. در یک کلاس درس باید بین هدف‌های آموزشی، شیوه‌های تدریس و چگونگی ارزشیابی، هماهنگی

و همخوانی وجود داشته باشد تا کلاس پویا تلقی شود، بنابراین لازم است معلمان به ارزشیابی‌های تکوینی و مستمر و استفاده از روش‌های کیفی و جدید سنجش و اندازه‌گیری بیش‌ازپیش توجه نمایند. برای رسیدن به پویایی و نشاط در کلاس درس باید مهارت‌های فرایندی مانند مهارت حل مسئله، تفکر انتقادی و مهارت‌های اجتماعی را آموزش داد و از آن‌ها ارزشیابی نمود. نتایج پژوهش حاضر از منظر شناسایی مؤلفه‌ی ارزشیابی با نتایج پژوهش‌های (Ko jama, et al, 2013)، مدل معلم اثربخش (Strange, 2007)، همسو می‌باشد.

کدهای اخلاقی که توسط کشورهای مختلف جهان مطرح شده‌اند از جمله آشنایی به اصول آموزش، مساوات، صداقت، احترام به دانش‌آموز، چیزی بیش از آموزه‌های دینی و توصیه‌های اخلاقی اسلام در امر تعلیم‌وتربیت نیستند، بلکه گستره و دقت و ظرافتی که در مبانی اخلاق حرفه‌ای برگرفته از اخلاق اسلامی وجود دارد آن‌چنان وسیع است که بیان تمامی آن‌ها منجر به تدوین چند ده صفحه کد و استاندارد اخلاقی خواهد شد. به نظر می‌رسد تبیین و تدوین اصول و ضوابط اخلاق حرفه‌ای معلمی در ایران چندان نیازمند استناد به استانداردهای جهانی نبوده و غنای فرهنگ و اندیشه اسلامی ایرانی در حدی است که خود به‌تنهایی تکاپوی این مهم را کرده و صدا البته می‌تواند راهنمای سایر فرهنگ‌ها نیز باشد. آنچه تحت عنوان الزامات اخلاق حرفه‌ای معلمی از منظر سایر کشورها مورد اشاره قرار گرفت تنها به‌منظور تأکید مقایسه‌ای بر همپوشانی این کدها با آنچه در آموزه‌های دینی اسلام به آن پرداخته شده، است.

فراهم کردن محیط یادگیری مؤثر شامل راهبردهای است که معلم جهت خلق تجارب کلاسی مثبت و سازنده، افزایش همکاری و مشارکت دانش‌آموزان و کاهش رفتارهای مخرب آن‌ها به کار می‌برد. هدف اصلی در طی سالهای ابتدایی ورود دانش‌آموزان به مدرسه اجتماعی کردن آنان است؛ بنابراین به‌جای آنکه بر پیروی از قوانین و مقررات تأکید شود آموزش روشن و صریح این قوانین اهمیت دارد تا دانش‌آموزان یاد بگیرند که در موقعیت‌های گوناگون چگونه باید رفتار نمایند. آنان نیاز به محیطی گرم، صمیمی و حمایت‌کننده دارند. بدیهی است دانش‌آموزان به توانمندی‌های بالقوه خویش در جوی آشفته بدون ساختار حمایتی و فرصت‌هایی برای مشارکت فعال دست نمی‌یابند. بر پایه آنچه اشاره شد نظام‌های آموزش و پرورش باید به نیازهای آینده و جاری جامعه پاسخگو باشد، اما بر اثر ازدیاد سریع جمعیت دانش‌آموزی و محدودیت‌های مالی، توقع از مؤسسات آموزشی این بوده است که با امکانات اندک، تولید زیاد داشته باشد، از این‌رو مدارس باید اهمیت مسائل کیفیت خدمات آموزشی را به دلیل تأثیر آن بر رضایت و وفاداری جامعه خود درک کنند. همچنین روابط انسانی یکی از موهبت‌های الهی است که به‌عنوان نیاز در وجود انسان قرار داده شده تا انسان‌ها بتوانند یکدیگر را درک و باهم زندگی کنند. از آنجاکه مدارس مسئول ساخت شخصیت، منش و سلوک انسانی هستند، رسالت عظیمی بر عهده آن‌ها قرار گرفته است و از این نظر جایگاه ویژه‌ای در میان همه سازمان‌های دیگر دارند. سلامتی و تعادل انسان تا حدود زیادی به رفتار و روابط او با دیگران و بالعکس دارد. روابط انسانی در یک سازمان آموزشی، فرآیند برقراری، حفظ و گسترش رابطه هدف‌دار پویا و دوجانبه بین اعضای یک سیستم اجتماعی آموزشگاه است که با تأمین نیازهای منطقی، اجتماعی و روانی فرد و گروه، سبب تفاهم، احساس رضایت و سودمندی متقابل و بوجود آمدن زمینه‌های اعتماد، انگیزش، رشد و تسهیل رسیدن به اهداف سازمان آموزشی می‌شود (Mir kamali, 2014).

از سوی دیگر بر اساس (سند تحول بنیادین، ۱۳۹۰) معلم در این دوره می‌بایست زمینه‌ساز رشد (عقلانی، ایمانی، علمی، عملی و اخلاقی) دانش‌آموزان بوده و در این زمینه توجه متوازن به عناصر ۵ گانه (تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق) و عرصه‌های ۴ گانه (خالق، خود، خلق و خلقت) داشته باشد. همچنین به منظور تحقق اهداف برنامه‌ی هوشمند سازی مدارس دوره ابتدایی نیازمند نیروی انسانی از جمله معلم با توانمندی‌های پژوهشی، فناوری و... می‌باشد.

توجه به صلاحیت‌های معلم در ارتقای کیفیت آموزشی و یادگیری اثربخش مورد تأیید پژوهش‌های مختلفی است. صاحب نظران تعلیم‌وتربیت بر این موضوع متفق‌القول هستند که دوره‌ی ابتدایی به دلیل بنیادی بودن، زیر نظامی حساس و اصلی در نظام آموزشی محسوب می‌گردد که ارکان این نظام، من جمله ارزشیابی از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشد. بر همین اساس چند سالی است که متولیان آموزش و پرورش در پی تغییر بنیادی در نظام ارزشیابی دوره‌ی ابتدایی بوده‌اند و نتیجه این تغییرات جایگزینی طرح ارزشیابی (کیفی- توصیفی) به جای ارزشیابی کمی است. لازم به ذکر است این تغییرات در راستای سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش کشور جمهوری اسلامی ایران می‌باشد (مجموعه مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۸۲). (Buldu et al, 2010, p99) شواهد متقاعدکننده را ارائه نموده‌اند که ارزشیابی می‌تواند زمینه برای ارتقای یادگیری را مساعد نماید. از این‌رو نتایج نشان داده شده در این پژوهش همچون مدیریت رفتار، همسو با ویژگی‌های رفتاری خاص کودکان بوده و سازماندهی مناسب موضوعات، زمان، فضا و مواد آموزشی بر مبنای برنامه‌های درسی دوره ابتدایی می‌باشد. تعامل اثربخش با اولیا بر مبنای اهمیت نظارت و درگیر شدن والدین در فرایند یادگیری کودکان، تعامل بین فراگیران بر پایه نقش همسالان در این دوره رشدی بوده است. برای هر معلمی، تدریس جزء اهداف اساسی است و به صورت ویژه، معلم برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی بسیار مهم محسوب می‌شود، به گونه‌ای که کودکان اغلب در وهله‌ی اول برای معلم، خشنود ساختن و جلب رضایت وی تلاش می‌کنند تا یاد بگیرند، به همین منظور یک معلم ابتدایی، باید دانش لازم را در این خصوص داشته باشد و با مهارت‌های ویژه‌ی این دوره تدریس مؤثری را رقم زند. به عنوان

مثال چگونگی بازخورد دادن در فرایند تدریس می‌تواند اثری متفاوت‌تری در دانش آموزان این دوره داشته باشد، مثلاً یک کودک تمایل دارد تا در کلاس معلم با نام کوچکشان وی را صدا بزند (Nagler,2016,163). یافته‌های پژوهشی (Saka,2009,p347) نشان داده است که برای تدریس اثربخش، آگاهی از روش‌های تدریس در یک مدل آموزشی طراحی شده بسیار مهم و ضروری است و معلمان باید بتوانند از ابزار و وسایل آموزشی و کمک‌آموزشی استفاده کنند. به باور (Rikenberg,2010) توانایی معلم بیانگر اندازه‌ای از صلاحیت معلم می‌باشد که با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز رابطه دارد. به نظر می‌رسد که معلم با داشتن صلاحیت‌های مختلف از جمله دانش حرفه‌ای، عمل حرفه‌ای و تعهد حرفه‌ای بتواند تدریسی مؤثر داشته باشد و از این طریق بر یادگیری باکیفیت و اثربخش یادگیرندگان تأثیر بگذارد. از این رو تدریس مؤثر می‌تواند نقش میانجی‌گر مناسبی را بین صلاحیت‌ها و یادگیری اثربخش ایفا نماید.

پیشنهاد‌های کاربردی پژوهش

۱. با عنایت به شناسایی و اهمیت ویژگی‌های شخصیتی و صلاحیت و شایستگی‌های معلم برای تدریس اثربخش، ضرورت دارد تمهیدات لازم برای گزینش اصلح معلمان در بدو ورود به دانشگاه فرهنگیان صورت گیرد.
۲. با آموزش و به‌کارگیری راهبردها و روش‌های تسهیل‌کننده در کلاس‌های درس در دانشکده و در حین کارورزی در مدرسه، زمینه رشد مهارت‌ها و صلاحیت‌های لازم در دانشجو معلمان، به منظور ارتقای اثربخشی تدریس فراهم شود.
۳. برای آشنایی بیشتر استادان، با برنامه‌ی درسی تربیت معلم اثربخش، با برگزاری جلسات بحث و گفتگو، زمینه مشارکت و همکاری آنان با این برنامه، به طور منسجم و هماهنگ فراهم شود.
۴. در جهت ایجاد فهم مشترک در بین اساتید دانشگاه فرهنگیان نسبت به مؤلفه‌ها، مشخصه‌ها و برنامه درسی اثربخش، پیشنهاد می‌گردد در سطح پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان، کرسی آزاداندیشی با موضوع تدریس اثربخش برگزار گردد.
۵. به منظور آشنایی دانشجو معلمان با اهمیت و ضرورت اثربخشی تدریس، برگزاری ژورنال کلاب در سطح پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان پیشنهاد می‌گردد.
۶. در راستای آشنایی معلمان با مفاهیم، رویکردها، مدلها، مؤلفه‌ها، ویژگی‌های تدریس اثربخش، دوره‌های ضمن خدمت و بازآموزی برگزار گردد.
۷. به منظور آسیب‌شناسی آموزش اثربخش همایش ملی با محوریت تدریس اثربخش، چرایی و چگونگی، برگزار گردد. بدیهی سیاست‌گذاران و برنامه ریزان از نتایج این آسیب‌شناسی می‌توانند بهره بگیرند.

ملاحظات اخلاقی

- ۱- از رضایت معلمان جهت شرکت در برنامه مداخله اطمینان حاصل شد.
- ۲- از اطلاعات خصوصی و شخصی داوطلبین محافظت خواهد شد.
- ۳- در صورت مشاهده هرگونه اختلال، راهنمایی‌های لازم جهت پیگیری به داوطلبان ارائه خواهد شد.
- ۴- مشارکت در تحقیق موجب هیچ‌گونه بار مالی برای شرکت‌کنندگان نخواهد شد.
- ۵- این پژوهش با موازین دینی و فرهنگی آزمودنی و جامعه هیچ‌گونه مغایرتی ندارد.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

مشارکت نویسندگان

نادر شهامت، رضا زارعی، مسلم صالحی، سید محمد هادی حسینی حسام آبادی.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- kk in, dddddd, A. (2016). Classroom Management Through The Eyes Of Teachers In Turkey. (16):797-771.
- Badau, K (2016). Teachers Classroom Management Practices For Increasing Effectiveness In Climate Change In Nigeria. Social Sciences Research Journal. (3-1):50-43.
- Barret, A. Clegg, J. Hinostroza, E (2007). Initiatives To Improve The Quality Of Teaching and Learning A Review Of Recent Literature. Paris: Unesco Publication.
- Bolkan, S. Goodboy. A (2014). Communicating Charisma In Instructional Setting: Indicators And Effects Of Charismatic Teaching. College Teaching. (63):142-136.
- Brown, G. Atkinson, M (2003). Effective Teaching In Higher Education; Translation Of The Molook Divangahi. Nowshahr: Islamic Azad University Publications, Chalous And Nowshahr Branches.
- Buldu, M. Buldu, N (2010). Concept Mapping As A Formative Assessment In College Classroom: Measuring Usefulness And Student Satisfaction. Procedia Social And Behavioral Sciences. (10):104-99.
- Cochran-Smith, M. Villegas, A (2014). Framing Teacher Preparation Research: An Overview Of The Field, Part One. Journal Of Teacher Education. (70-1):20-7.
- Devlin, M. Samarwickrema, G. (2010). The Criteria Of Effective Teaching In A Changing Higher Education Context. Higher Education Research & Development, (29,2):124-111.
- kkkkkkkkk Tzz,, E. (2016). The Relationship Among Teachers' Classroom Practice And Thinking Skills, Teachers' Efficacy Towards Teaching Thinking Skills And Teachers' Teaching Time. Thinking Skills And Creativity. (21-1):151-144.
- Djigic, G. Stojiljkovic, S (2011). Classroom Management Styles, Classroom Climate And School Achievement. Procedia - Social And Behavioral Sciences. (15):828-819.
- Flavell, J. H. (1981). Cognitive Development. Prentice-Hall.
- Guskey, T (2004). How Classroom Assessment Improve Learning. Educational Leadership, (60):44-31.
- Hasani, M (2009). Guide To Implementing A Descriptive Evaluation Plan. Tehran: Office Of Preschool And Primary Education. [In Persian].
- Klimova, B F. (2013). Developing Thinking Skills In The Course Of Academic Writing. Procedia-Social And Behavioral Sciences. (93):511-508.
- Ko, James. Sammons, Pamela. Bakkum, Linda. (2013). Effective Teaching: A Review Of Research And Evidence. Published: By University Of Oxford.
- Lee, Elliot (2015). Developing Teachers: Improving Professional Development For Teachers. Published By: The Sutton Trust.
- Liaghatdar, M. J. Abedi, M. Jafari, S. B. Bahrami, F. (2005). Comparison Of The Effect Of Group Discussion Teaching Method With Lecture Teaching Method On Students' Academic Achievement And Communication Skills. Quarterly Journal Of Research And Planning In Higher Education, (10,3):55-29. [In Persian].
- Maleki, H. (2007). Lesson Planning (Practice Guide). Educational Research And Planning Organization Of The Ministry Of Education. Tehran: Madrese Publications. [In Persian].
- Mbelle, Amon. (2008). The Impact Of Reform On The Quality Of Primary Education In Tanzania. Research Report (8.1). Salaam, Repoa
- Mehmet. N (2004). Use Of Educational Technology In English Classes. The Turkish Online Journal Of Educational Technology (3):56-44.
- Mir Kamali, (2014). Educational Research Journal Of Islamic Azad University, Bojnourd Branch No. 32 Investigating The Use Of Human Relations Indicators By Teachers. [In Persian].
- Nagler, K. S. (2016). Effective Classroom-Management & Positive Teaching. English Language Teaching. (9):172-163.
- Niknami, M. And Karimi, F. (2010). Professional Qualifications Of General Education Teachers And Providing An Appropriate Perceptual Framework. Research In Curriculum Planning (Knowledge And Research In Educational Sciences-Curriculum Planning). (23):22-1. [In Persian].
- Pavri, Shireen (2012). Effective Assessment Of Students: Determining Responsiveness To Instruction. New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Rklenrrg, f (2010). The Relationship Between Teachers' Perceptions And Classrooms. Teachers' Outlook T. w. d Teaching And Learning Of Teachers Effectiveness. Oosterrn, Innsbruck University.
- Saka, S. (2009). Student Teachers' Views About Effects Of School Practice On Development Of Their Professional Skills. Procedia School And Behavioral Sciences. Journal Of Teacher Education. (61):359-347.
- Sarmadi, M. R. Sayf, M. H. (2012). Education Process Management (Payam-E-Noor), Tehran: Payam-E-Noor University Press. [In Persian].
- Shabani, H. (2006). Educational Skills (Teaching Methods And Techniques), Tehran: Samat Publications. [In Persian].

- Shabani, Hasan. (2010). Educational Skills, Teaching Methods And Techniques, Samt Tehran. [In Persian].
- Shabani, Hasan. (2018). Educational Skills, Teaching Methods And Techniques: Samt Tehran. [In Persian].
- Shaybani, S. Aflakifard, H. (2015). The Role Of Personality Traits On Students' Academic Performance, The First National Conference On Educational Sciences And Psychology, Marvdasht. [In Persian].
- Strange, J. H. (2007). Qualities Of Effective Teachers Alexandria, Va: Association FOR Supervision AND Curriculum Development.
- Yeo, Roland K. (2009). Service Quality Ideals In A Competitive Tertiary Environment. International Journal Of Educational Researc. (48):76-62.

